

INNOMINATO – kritike

Predstava “Innominato” po tekstu Stevana Koprivice i režiji Milana Karadžića sinoć je pozdravljena salvama aplauza od premijerne publike. Dramom o peraštanskoj istorijskoj legendi, ljubavi, vjerskim i istorijskim razmiricama, uspješno je krunisana Bokeška trilogija tivatskog Centra za kulturu.

Iz bogate škrinje vjekova, na pjenu od mora, u Tivtu je izronjen i izbrušen još jedan pozorišni biser, a Bokeška trilogija krunisana dramski najkompleksnijim činom. Predstavom “Innominato” (nepomenik) – tragikomičnom istorijografskom hronikom o melodramskoj odori o zakulisnim spletkama peraštanske gospode, kao i sudaru političkih, vjerskih i životnih interesa na kopnu i moru, peraštanskom plemiću, junaku, razbojniku, pomorskom kapetanu, kontu Vicku Bujoviću, silniku koji nemilosrdno otima i poklanja da bi nadmašio tradiciju Zmajevića – znamenite bokeške porodice.

Pustolov Bujović hoće i može sve, dok ga ne omekšaju zelene oči devetnaestogodišnje Selme – neukrotive Turkinje koju je baba Abdaga doveo u Perast da se uči gospodstvenom ponašanju i utekne od harema. I, upravo na varnicama te dvije neobuzdanosti, pisac Stevan Koprivica i reditelj Milan Karadžić suptilano zidaju “kulu” u kojoj svako pokaže svoje i naličje drugih. Kako se recimo neustrašivi konte Bujović zapliće u sopstvenu mrežu emocija – kao pod lupom vidi se iz igre Dragana Nikolića koga od početka do kraja predstave zasipa glumačka bujica Marije Vicković, a u svojim dionicama Ivone Čović i Dušana Kovačevića. Imena tih studenata treba zapamtiti kao što smo pamtili ime Jelene Đokić, prije tri godine u “Bokeškom d-molu”. pored te perspektivne vrijednosti, uspješno se sa scene probijaju upečatljivo poltronstvo gradirano do arogancije pod zaštitom moći u liku odličnog Stevana Radusinovića, ironiziranje epske mitomanije kroz igru neponovljivog Bora Stjepanovića, nadmoćna škrtost zakulisanog mešetara Mladena Nelevića u kostimu nadbiskupa Zmajevića, britkost gospe Dubravke Vukotić, sjeta potrošenog osvajača Abdage Milutina Karadžića. Neobično, ali imponuje i scenska ozbiljnost Sima Trebješanina u liku nadmenog potomka gospode i adekvatno prezentirana ojađenost zbog ljubavne i ratničke neostvarenosti likova Ivane Mrvaljević i Branka Ilića.

Proplitanjem žanrova kroz likove i cjelinu autori Koprivica i Karadžić nenametljivo a jasno postavljaju i pitanja: Šta poslije rušenja grube hijerarhije moći pojedinca ili klana? Ima li mjesta za slobodu jedinke, kako kaže Selma ili je taj biser daleko od sna?

Zbog svega toga, funkcionalne scenografije i muzike, “Innominato” je predstava koju će publika voljeti jer je nastala iz ljubavi svih aktera u tivatskom Centru za kulturu, pa i grada koji ima razloga da se ponosi (bez obzira što će teoretičari reći da nije scenska novost), ali jeste kako se treba ogledati u sopstvenoj baštini.

Mirsad Rastoder
Najava Novosti dana Radija Crne Gore
Podgorica, 30.mart 2002.g.

(...) Za nas je međutim najznačajnije gostovanje predstave “Innominato” u produkciji Centra za kulturu Tivat. To je priča o burnom i kontraverznom životu konta Vicka Bujovića iz Risna (XVII v.) jednog od najslavnijih junaka i neprikosnovenika iz bogatog bokokotorskog slobodarskog i “pustolovnog” repertioara. Osvjedočeni dramski autor Stevan Koprivica ovim djelom kruniše svoju Bokešku trilogiju – nakon koji su, takođe u barokno razuđenoj režiji Milana Karadžića, postigli njegovi komadi iz ovog ciklusa “Bokeški d-mol” i “Betula u Malu Valu”. Ljubavna storija između mlade, svoje glave i neukrotive Selme Abdagić i Vicka bujovića u poodmaklim godinama – istovremeno je priča o vazda aktuelnim oblicima borbe za (pre) – vlast u svojem okruženju, domu, gradu, narodu. Dramaturško – rediteljski tandem Koprivica – Karadžić vješto koristi ambijentalne i stilske – jezičke osobenosti crnogorskog primorja, što predstavama iz ovog ciklusa obezbjeđuje šarm i prohodnost u raznorodnom gledalištu. Prividno pojednostavljena, priča dobija na značaju povremenim i duhovitim opaskama o oporoj strani života i neprikosnovenosti emotivnih izazova koji i u ovom slučaju, žensku prirodnu nadmoć udružuje s ranjivošću muške nesavršenosti (...)

(...) Primjer Centra za kulturu iz Tivta instruktivan je i za druge crnogorske sredine: sa malo sredstava i mnogo ljubavi i organizatorsko – programerske sposobnosti može se učiniti mnogo da ožive tradiciionalne i savremene duhovne vrijednosti. Crnogorsko primorje je u tom pogledu neiscrpnij majdan, kao uostalom i ostala još uvijek neizvrednovano crnogorsko kulturno nasljeđe.

Sreten Perović
(Monitor, 12. april 2002)

Zaokružena Bokeška trilogija

Iako smještena u istorijske okvire priča ima svezremenski zaplet i kako je napisao sam autor govori o tome “da se ništa ne događa što se već nije dogodilo i da ništa neće biti što već nije bilo”

(...) “Innominato” (u prevodu - nepomenik) Vicko Bujović je istorijska ličnost o čijem burnom životu su ispletene mnoge legende. Bila je to dobra osnova za dramskog pisca Stevana Koprivicu da pusti mašti na volju i sačini svoju, dramsku verziju događaja. U osnovi svake dobre dramske priče, pa i ove, je (ko bi drugi) žena. U Vickovom scenskom životu to su dvije žene. Prva zbog koje je postao ono što jeste, udova Zmajević, njegova je velika ljubav iz mladosti, žena koja se zbog vlasti i časti, ali i građanskih obzira udala za drugoga. Druga je mlada, neobuzdana štićenica Zmajevića, kćerka trebinjskog age, žena suviše slična Bujoviću da bi ta ljubavna priča završila srećnim krajem. U sve su, naravno, upletene vječite intrige malih i velikih, sukobi interesa i nezaobilazna ženska osveta koja po pravilu vodi ruku muškog izvršioca. Iako smještena u istorijske okvire priča ima svezremeni zaplet i kako je napisao sam autor govori o tome “da se ništa ne događa što se već nije dogodilo i da ništa neće biti što već nije bilo”. Neke scene, kao one sa narodnim poetom eksplicitno to kazuju.

Milan Karadžić u potpunosti je slijedio piščevu zamisao, opredijelivši se za jednostavan rediteljski postupak, bez eksperimenta i “modernosti” koje nije koristio ni u prethodna dva projekta. Njegov oslonac su sama priča i odlično odabrani glumci, koji su uz sigurnu rediteljsku ruku dali maksimum. Upravo to je kvalitet Karadžićevog rediteljskog rada – povjerenje u glumce i sebe, naravno. On nam je zadnjih godina “otkrio” većinu mladih, koji su nakon debitovanja u njegovim predstavama krenuli punim jedrima.

Glavni lik Vicka Bujovića tumači poznati i iskusni glumac Dragan Nikolić, koji u ovoj predstavi suvereno vlada scenom. Njegov Bujović je silan, ali nenametljiv, hrabar i neobuzdan, ali scenski odmjeren, predstavljen prije svega unutrašnjom emotivnom snagom. Marija Vicković, iako još student glume, izvanredno je odigrala mladu Selmu Abdagić, prikazujući bez mane svu silinu njenih uzburkanih strasti. Pojavom i snagom glumačkog izraza plijenila je publiku. Svu raskoš svog glumačkog umijeća, ponovo je, ulogom gospođe Zmajević, pokazala Dubravka Vukotić, jednako dobra kad je uzdržana i hrabra i kada je obuzeta vrtlogom emocija. Nadbiskup Zmajević Mladena Nelevića je dobro odrađen glumački zadatak, mada na momente suviše odmjeren. Boro Stjepanović u ulozi fra Martinovića pokazao se, (ponovo), kao dragocjen saradnik koji u uvijek dobrom maniru odigra

povjerenu ulogu. Milutin Karadžić (Abdaga) posebno je bio uvjerljiv u dirljivoj, intimnoj sceni između oca i kćeri. Simo Trebješanin (Matija Zmajević), Stevan Radusinović (Štukanović), Ivana Mrvaljević (Marijeta) i Branko Ilić (Tonino) su već provjereni Karadžićevi saradnici koji su se i ulogama u ovoj predstavi, svako na svoj način, pokazali kao već zreli glumci.

Kao i u ranijim projektima, i u ovome, ima novih glumačkih “zvijezda”. To su Ivona Čović i Dušan Kovačević. Katina Ivone Čović, službenica i družbenica i Gvero, uskok u službi Bujovića u tumačenju Dušana Kovačevića su odigrani ubjedljivo sa svim žarom i poletom mladih glumaca, koji do posljednjeg daha brane likove koje igraju. Njihovo vrijeme tek dolazi.

Mana predstave su uslovi u kojima je igrana. To se, prije svega, odnosi na oskudnu scenografiju. Isti tekst, režija i gluma imali bi znatno veći učinak u raskošnoj scenografiji primjerenom vremenu i mjestu zbivanja. No, to je danak koje ovakve (hrabre) produkcije trpe.

U svakom slučaju Bokeška trilogija je dobila završnicu koja ne zaostaje za prethodne dvije predstave i koja će, vjerujemo, ponoviti njihov uspjeh kod publike.

Jovanka Kovačević Đuranović
(Publika, Podgorica 30.mart 2002.)